

ИЗВЈЕШТАЈ
О ЗБРИЊАВАЊУ ИЗБЈЕГЛИЦА И СТРАНАЦА ПОД СУПСИДИЈАРНОМ
ЗАШТИТОМ
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА 2017. ГОДИНУ

Јуни 2018. године

Сажетак Извјештаја о збрињавању избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у Босни и Херцеговини за 2017. годину

Извјештај о збрињавању избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у Босни и Херцеговини за 2016. годину усвојили су Савјет министара Босне и Херцеговине на 109. сједници, одржаној 25. 07. 2017. године, и Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине 31. 01. 2018. године.

У складу са Законом о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 и 19/16), Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство) надлежно је за бригу о правима и питањима избјеглица и особа под супсидијарном заштитом у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: БиХ) након утврђивања њиховог статуса.

У складу са Законом о азилу („Службени гласник БиХ“, бр. 11/16 и 16/16), Министарство је надлежно за обезбјеђење приступа правима избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом у БиХ (информисање о правима, смјештај, рад, образовање, здравствену заштиту, социјалну помоћ и помоћ при укључивању у бх. друштво).

У 2017. године Министарство је, у складу са Законом о азилу, донијело сљедеће подзаконске акте:

1. Правилник о начину остваривања здравственог осигурања особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 16/17),
2. Правилник о смјештају, начину рада, функционисању и кућном реду у Избјегличко-прихватном центру „Салаковац“ у Мостару ("Службени гласник БиХ", број 29/17),
3. Правилник о начину остваривања права на образовање особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 42/17),
4. Правилник о начину остваривања права на социјалну помоћ особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 43/17) и
5. Правилник о начину остваривања права на рад особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 52/17).

У БиХ су 82 особе са признатим избјегличким статусом и 20 странаца под супсидијарном заштитом.

Министарство обезбјеђује избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом право на смјештај у Избјегличко-прихватном центру „Салаковац“ у Мостару у којем тренутно бораве 33 особе. Преосталих 69 особа бораве у приватном смјештају, и то највећим дијелом на подручју Кантона Сарајево.

Током 2017. године, избјеглице и странци под супсидијарном заштитом у БиХ остваривали су приступ праву на здравствено осигурање и здравствену заштиту у складу са Правилником о начину остваривања особа којима је призната међународна заштита у БиХ. Ово право финансира се из буџета Министарства и за 2017. годину укупно је за ове намјене издвојено 46.809,15 КМ.

Правилником о начину остваривања права на социјалну заштиту особа којима је призната међународна заштита у БиХ утврђено је да ове особе остварују права из социјалне заштите, права из заштите породице са дјецом/дјечије заштите и другу материјалну помоћ. Министарство је у 2017. години за осигурање права из социјалне заштите утрошило новчана средства у износу од 86.767,46 КМ, и то на име ограничене финансијске помоћи, сталне новчане помоћи, једнократне помоћи, дјечијег додатка и смјештаја у установе социјалне заштите.

Правилником о начину остваривања права на образовање особа којима је призната међународна заштита у БиХ прописан је начин на који избјеглице и странци под супсидијарном заштитом у БиХ остварују право на предшколско, основно, средње и високо образовање. Сва дјеца укључена су у образовни систем у БиХ, и то и у предшколско васпитање и образовање, и у основно, средње и високо образовање. Дјеца су такође укључена и у продужене боравке, играоничке групе, секције, курсеве и сл. У школску 2017/2018. годину уписано је 64 дјеце.

Правилником о личном стању и упису у матичне књиге чињеница рођења, вјенчања и смрти особа којима је призната међународна заштита у БиХ прописано је да се чињенице рођења, вјенчања или смрти за избјеглице и странце под супсидијарном заштитом у БиХ уписују у матичне књиге, у складу са позитивним прописима о матичним књигама у ентитетима, Брчко Дистрикту БиХ, те међународним инструментима који се примјењују у БиХ у овој области.

Према Закону о држављанству Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13), избјеглице са признатим статусом остварују право на држављанство БиХ под олакшаним условима (олакшана натурализација). У 2017. години држављанство БиХ добиле су три особе, а до дана писања овог извјештаја још двије особе.

Средства за остваривање права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом и чланова њихових породица обезбјеђују се из буџета Министарства и посебног потпројекта са УНХЦР-ом који Министарство потписује за сваку буџетску годину. За 2017. годину укупан буџет Министарства за финансирање права особа којима је призната међународна заштита у БиХ износио је око 340.000,00 КМ и додатна средства у износу од 90.000,00 КМ у оквиру потпројекта са УНХЦР-ом.

С циљем пружања психосоцијалне помоћи и бесплатне правне помоћи особама под међународном заштитом, Министарство примјењује раније потписане протоколе о сарадњи са невладиним удружењима Босанскохерцеговачком иницијативом жена, Удружењем Ваша права БиХ и Фондацијом локалне демократије.

Остварени напредак у односу на Извјештај о збрињавању особа под међународном заштитом за 2016. годину:

Министарство је у 2017. години донијело подзаконске акте, чијим ступањем на снагу је регулисано остваривање свих права из надлежности Министарства у складу са Законом о азилу.

У 2017. години држављанство БиХ добиле су три избјеглице, што уз податке из претходног Извјештаја чини укупно 19 натурализованих избјеглица у БиХ.

Потписани протоколи о сарадњи са невладиним удружењима попуњавају недостатак капацитета Министарства у помоћи у остваривању наведених права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ.

УВОД

Извјештај о збрињавању избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у Босни и Херцеговини за период од 01. 01. 2017. до 31. 12. 2017. године односи се на остваривање права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ у складу са Законом о азилу.

У складу са Анексом IV Дејтонског мировног споразума, питања избјеглица, имиграције и азила у искључивој су надлежности БиХ. Чланом 12. Закона о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине дефинисана је надлежност Министарства за бригу о правима и питањима избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ након утврђивања њиховог статуса.

Парламентарна скупштина БиХ усвојила је Стратегију у области миграције и азила и Акциони план за период 2016-2020. У Стратегији су назначене кључне улоге и актери у процесу спровођења.

Обавезе по предметној проблематици везане су за чињеницу да је БиХ потписница Конвенције о статусу избјеглица из 1951. и Протокола из 1967. године.

Савјет министара БиХ је, на приједлог Министарства, на 109. сједници, одржаној 25. 07. 2017. године, размотрио и усвојио Извјештај о збрињавању избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у Босни и Херцеговини за 2016. годину, који су након тога усвојили Дом народа на 35. сједници, одржаној 25. 01. 2018. године, и Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ на 55. сједници, одржаној 21. 12. 2017, 17. 01. и 31. 01. 2018. године.

Институционално-правно, проблематика је подијељена тако да Министарство безбједности БиХ води бригу о статусним питањима особа која затраже заштиту у БиХ, води поступак по захтјеву за азил и признавање избјегличког/статуса супсидијарне заштите, а Министарство је одговорно за обезбјеђивање приступа припадајућим правима избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом.

У складу са чланом 78. став (4) Закона азилу, Министарство је надлежно да избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом у БиХ обезбиједи приступ сљедећим правима: информисање о правима, смјештај, рад, образовање, здравствену заштиту, социјалну помоћ и помоћ при укључивању у бх. друштво. Истим законом прописано је да Министарство након што обави консултације са Министарством безбједности БиХ и Министарством цивилних послова БиХ доноси подзаконске акте о начину остваривања права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ.

У складу са Законом о азилу, Министарство је у 2017. години донијело сљедеће подзаконске акте:

1. Правилник о начину остваривања здравственог осигурања особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“ број 16/17),
2. Правилник о смјештају, начину рада, функционисању и кућном реду у Избјегличко-прихватном центру “Салаковац” у Мостару (“Службени гласник БиХ”, број 29/17),
3. Правилник о начину остваривања права на образовање особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број 42/17),
4. Правилник о начину остваривања права на социјалну помоћ особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број 43/17) и

5. Правилник о начину остваривања права на рад особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 52/17).

ПОСТУПАК ПРИЗНАВАЊА СТАТУСА ИЗБЈЕГЛИЦЕ/СТРАНЦА ПОД СУПСИДИЈАРНОМ ЗАШТИТОМ

Избјеглички статус биће одобрен странцу који се због основаног страха од прогона због своје расе, вјере, националности, припадности одређеној друштвеној групи или политичког мишљења налази ван земље свог држављанства а не може или се, због таквог страха, не жели ставити под заштиту те земље, као и особи без држављанства која се налази ван земље свог претходног уобичајеног мјеста боравка а не може се или се, због таквог страха, не жели вратити у ту земљу.

Супсидијарна заштита одобрава се странцу који не испуњава услове за одобрење статуса избјеглице из члана 19. Закона о азилу ако постоје озбиљни разлози за вјеровање да ће се повратком у земљу поријекла или земљу уобичајеног мјеста боравка суочити са стварним ризиком од тешке повреде људских права и основних слобода.

Након признавања статуса, Министарство безбједности БиХ издаје идентификациони документ (избјеглички картон или картон супсидијарне заштите). Избјеглички картон издаје се с роком важења од три године, а картон супсидијарне заштите с роком колико траје и статус. Такође, Министарство безбједности БиХ избјеглицама у БиХ може издати и путни документ у складу са Законом о азилу.

Министарство цивилних послова БиХ, на захтјев Министарства безбједности БиХ, избјеглицама са признатим статусом додјељује јединствени матични број (ЈМБ). ЈМБ који се додјељује избјеглицама са признатим статусом не пролази кроз евиденције ЈМБ-а за грађане БиХ. ЈМБ се не додјељује странцима под супсидијарном заштитом с обзиром на краћи рок трајања статуса.

Рјешења о признатом статусу, као и копије издатих картона Министарство безбједности БиХ доставља Министарству с циљем обезбјеђивања права ових особа.

Министарство води и редовно ажурира Базу података о избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом са аспекта признатих статуса и приступа правима, а на основу службених података достављених од Министарства безбједности БиХ (обавјештења о рјешењима по захтјевима за међународну заштиту, рјешења о продужавању/укидању статуса, обавјештења о издатим избјегличким картонима и картонима о супсидијарној заштити).

Број избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ¹ је:

- 82 особе са признатим избјегличким статусом и
- 20 особа са статусом супсидијарне заштите.

¹ Податак из маја 2017. године

Земље поријекла избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ су: Србија, Молдавија, Пакистан, Македонија, Алжир, Палестина, Црна Гора, Саудијска Арабија, Камерун, Сирија, Египат, Турска и Ирак.

На податке који се односе на избјеглице и странце под супсидијарном заштитом у БиХ примјењују се прописи о заштити личних података који се односе и на држављане БиХ. У односу на земљу поријекла, све информације и подаци о избјеглицама у БиХ и странцима под супсидијарном заштитом сматрају се повјерљивим и могу бити достављени земљи поријекла само након што се претходно прибави мишљење Министарства и писмена сагласност особе или њеног законског заступника, на које се тај податак односи.

Избјеглице и странци под супсидијарном заштитом у БиХ, према пријави адресе боравишта Служби за послове са странцима Министарства безбједности БиХ (наведено у избјегличком картону и картону о супсидијарној заштити), према слободном избору бораве на територији БиХ како слиједи:

Федерација БиХ:

Херцеговачко-неретвански кантон - 35 особа са статусом избјеглице

Унско-сански кантон - четири особе са статусом избјеглице

Зеничко-добојски кантон - једна особа са статусом избјеглице и једна особа са статусом супсидијарне заштите

Тузлански кантон - двије особе са статусом избјеглице и три особе са статусом супсидијарне заштите

Кантон Сарајево - 38 особа са статусом избјеглице и 14 особа са статусом супсидијарне заштите

Босанскоподрињски кантон - једна особа са статусом супсидијарне заштите

Средњобосански кантон - једна особа са статусом супсидијарне заштите.

Република Српска:

Општина Приједор - двије особе са статусом избјеглице.

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Министарство обезбјеђује избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом у БиХ приступ праву на:

1. СМЈЕШТАЈ

Министарство обезбјеђује приступ праву на смјештај избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом у БиХ у Избјегличко-прихватном центру „Салаковац“ у Мостару, у складу са Правилником о смјештају, начину рада, функционисању и кућном реду у Избјегличко-прихватном центру “Салаковац” у Мостару. Особе које не користе смјештај који организује Министарство налазе се у приватном смјештају.

Министарство од 2000. године управља Избјегличко-прихватним центром “Салаковац” у Мостару, који служи за организовани смјештај свих оних особа које нису у стању да саме себи обезбиједу смјештај.

У Избјегличко-прихватном центру "Салаковац" Мостар тренутно бораве 33 особе. Преосталих 69 избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ бораве у приватном смјештају, и то највећим дијелом на подручју Кантона Сарајево (укупно 52).

С циљем функционисања Избјегличко-прихватног центра "Салаковац" Мостар, по уговору о дјелу ангажовано је осам запослених. Особе ангажоване по уговору о дјелу обављају послове административног радника (два запосленика), чуварске службе (четири запосленика), магацинера (један запосленик) и хигијеничара (један запосленик).

У оквиру функционисања Избјегличко-прихватног центра "Салаковац" у Мостару неријешен проблем је и даље радноправни статус ангажованог особља, што умногоме отежава реализацију свих активности које се реализују у Избјегличко-прихватном центру "Салаковац" Мостар. Због чињенице да је већина њих ангажована већ више година по уговору о дјелу, Министарство трпи озбиљне примједбе Канцеларије за ревизију институција БиХ, а с друге стране, постоје ограничења за проширење систематизације, ново запошљавање и др.

Крајем 2017. године Савјет министара БиХ је, с циљем превазилажења мигрантске кризе, разматрао иницијативу за коришћење капацитета Избјегличко-прихватног центра за потребе смјештаја тражилаца азила у БиХ.²

2. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Током 2017. године, избјеглице и странци под супсидијарном заштитом у БиХ остваривали су приступ праву на здравствено осигурање и здравствену заштиту у складу са Правилником о начину остваривања здравственог осигурања особа којима је призната међународна заштита у БиХ.

Ово право финансира се из буџета Министарства и за 2017. годину укупно је за ове намјене издвојено 46.809,15 КМ.

Почетком сваке године за подручје Херцеговачко-неретванског кантона, Тузланског кантона и Унско-санског кантона Министарство плаћа годишње премије по 20,00 КМ за остваривање здравственог осигурања, што је за 2017. годину износило укупно 520,00 КМ (ХНК 320,00 КМ, ТК 160,00 КМ и УСК 40,00 КМ). Уплатом годишњих премија избјеглице и странци под супсидијарном заштитом ослобођени су плаћања партиципације у здравственим установама.

Министарство је закључно са децембром 2017. године за укупно 117 избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ и чланове њихових породица обезбиједило финансијска средства за остваривање здравственог осигурања у складу са наведеним подзаконским актом. Од тога је 104 избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом, а 13 чланова њихових породица су дјеца бх. држављани чији је један родитељ избјеглица, а други родитељ бх. држављанин који није у сталном радном односу. Износ који се издваја за ове потребе обрачунава се мјесечно, у висини од 5% од просјечне мјесечне бруто плате запослених у БиХ, а према посљедњим објављеним подацима Агенције за статистику БиХ.

² Савјет министара БиХ је на 142. сједници, одржаној 15. 05. 2018. године, донио Акциони план хитних мјера у вези са мигрантском кризом и с тим у вези Одлуку о привременом уступању на коришћење смјештајних капацитета Избјегличко-прихватног центра „Салаковац“ у Мостару и Радмисионог центра Мостар.

Према евиденцијама Министарства, у децембру 2017. године укупно је било евидентирано 57 носилаца здравственог осигурања. Чланове домаћинства Министарство осигурава по носиоцу здравственог осигурања, осим у случају статуса супсидијарне заштите гдје се сви чланови осигуравају појединачно, јер немају јединствен матични број. Избјеглице и странци под супсидијарном заштитом у БиХ не пролазе кроз евиденције грађана БиХ (ЦИПС) и ЈМБ, додијељен од Министарства цивилних послова БиХ, не пролази кроз евиденције завода за здравствено осигурање, ни пореских управа у БиХ.

У случају када се здравствена заштита обезбјеђује странцима под супсидијарном заштитом, овим особама, на захтјев Министарства, пореске управе, зависно од мјеста боравишта, додјељују матични број за странца у БиХ на основу којег се уводе у порески систем БиХ, јер је то обавеза након ступања на снагу Закона о јединственом систему регистрације, контроле и наплате доприноса. Такође, на исти начин пријављују се и носиоци домаћинства избјеглице, док се остали малолетни чланови домаћинства пријављују по матичном броју који добију након утврђивања статуса, јер малолетне особе нису порески обавезници. Посебно се осигуравају и особе које нису на редовном школовању, а навршиле су 15 година живота.

Овакав систем здравствене заштите уведен је 2007. године и представља једини начин на који је у БиХ могуће обезбиједити приступ праву на здравствену заштиту наведеној категорији особа, у складу са међународним и домаћим прописима. До данас у пракси нисмо имали ниједан забиљежен случај да је овим особама ускраћено ово право у јавним здравственим установама на територији БиХ (домовима здравља, болницама, породилиштима, стоматолошким службама, апотекама и сл.), јер се исто право редовно финансира из буџета Министарства.

3. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Правилником о начину остваривања права на социјалну помоћ особа којима је призната међународна заштита у БиХ прописане су сљедеће категорије припадајућих права: права из области социјалне заштите, права из области заштите породице с дјецом/дјечије заштите и друга материјална помоћ.

Министарство једном мјесечно за свако остварено право из наведених категорија врши исплату на основу достављеног правоснажног рјешења надлежног центра за социјални рад по мјесту пребивалишта/боравишта, којим је одлучено о праву избјеглице/странца под супсидијарном заштитом. Тренутно су на снази 23 рјешења о ограниченој финансијској помоћи, три рјешења о смјештају и три рјешења о дјечијем додатку. Као основица за утврђивање висине помоћи по основу права из овог правилника одређена је просјечна годишња нето плата у БиХ, а према посљедњем објављеном податку Агенције за статистику БиХ (за 2017. годину просјечна годишња нето плата у БиХ износила је 851 КМ). Износ за свако од права из социјалне заштите утврђује се множењем основице с утврђеним коефицијентом за свако од права дефинисано Правилником.

У том смислу, Министарство је у 2017. години за обезбјеђење права из социјалне заштите утрошило новчана средства у износу од 86.767,46 КМ и то на име ограничене финансијске помоћи, сталне финансијске помоћи, једнократне помоћи, дјечијег додатка и смјештаја у установе социјалне заштите.

Највећи дио ових финансијских средстава усмјерен је на исплату ограничене финансијске помоћи. Ограничена финансијска помоћ овим правилником је дефинисана као друга материјална помоћ, те подразумијева помоћ која се утврђује у износу од 20% од основице за

издржавање једног члана домаћинства, а која се за сваког сљедећег члана домаћинства увећава за 10% од исте основице. Износ ове новчане накнаде не може прећи износ од 50% од основице. Право на ову врсту помоћи утврђује се рјешењем надлежних центара за социјални рад.

Такође, Министарство је у 2017. години обезбјеђивало средства за смјештај у установама социјалне заштите, и то: за једно дијете у СОС Дјечије село Сарајево, једно дијете у Завод за васпитање мушке дјеце и омладине, једно дијете у КЈУ „Дом за дјецу без родитељског старања“ Сарајево, једна особа у ЈУ „Завод за збрињавање ментално инвалидних особа“ Пазарић и једна особа у КЈУ „Геронтолошки центар“ Сарајево.

4. ОБРАЗОВАЊЕ

Правилником о начину остваривања права на образовање особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 42/17) прописан је начин на који избјеглице и странци под супсидијарном заштитом похађају предшколско, основно, средње и високо образовање у БиХ.

Високо образовање избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом обезбјеђује се у складу са важећим законодавством којим се уређује ова област у БиХ (у ФБиХ на нивоу кантона, у РС-у на нивоу ентитета), те Министарство не обезбјеђује финансијска средства ни за редовно, ни за ванредно високо образовање ових особа.

Сва дјеца укључена су у образовни систем у БиХ, како у предшколско васпитање и образовање тако и у основно, средње и високо образовање. Дјеца су такође укључена и у продужене боравке, играоничке групе, секције, курсеве и сл.

Школску 2016/2017. годину завршило је 64 дјеце, од чега 31 дјечак и 33 дјевојчице (Сарајево 16 дјеце, Завидовићи 4 дјеце, Теочак 5 дјеце, Мостар 22 дјеце, Приједор 16 дјеце, Тузла једно дијете). Основно образовање похађа 58 ученика, средње 5 и високо образовање једна студентка.

У складу са протоколом о сарадњи са Фондацијом Босанскохерцеговачка иницијатива жена (БХИЖ), дјечи предшколског и школског узраста обезбјеђује се куповина књига и школског прибора, ужине, превоза и додатне допунске наставе. Финансијска средства за ове потребе БХИЖ обезбјеђује путем уговора које сваке године потписује са УНХЦР-ом.

У сарадњи Асоцијације младих психолога (ЦПП Сенсус) и Града Мостара и БХИЖ-а, који реализују пројекат Продужени боравак у школама мостарских општина, 11 дјеце је укључено у продужени боравак у ОШ „Бијело Поље“ Приграђани код Салаковца. За дјецу која нису имала приступ државним вртићима БХИЖ је организовао играоницу.

У општинама у којима је то било могуће, школа је донирала књиге, а БХИЖ је учествовала у набавци књига или школског прибора, опреме за физичко васпитање тамо гдје то није било могуће на други начин реализовати. Финансијска средства за јачање капацитета избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ, као и активности у његовој реализацији обезбјеђује БХИЖ путем уговора које сваке године потписује с УНХЦР-ом. БХИЖ је у протеклој години учествовао у финансирању редовног школског осигурања, трошкова ужина, те на други начин пратила дјецу из ове категорије у процесу образовања.

Школски превоз за кориснике ИЦП Салаковац обезбиједило је Министарство за средњошколце, Град Мостар за основце, а Министарство образовања КС за ђаке на подручју Сарајева.

6. УПИС У МАТИЧНЕ КЊИГЕ

Правилником о личном стању и упису у матичне књиге чињеница рођења, вјенчања и смрти особа којима је призната међународна заштита у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 51/07) прописано је да се чињенице рођења, вјенчања или смрти за избјеглице и странце под супсидијарном заштитом у БиХ уписују у матичне књиге под једнаким условима као и за бх. држављане, у складу са позитивним прописима о матичним књигама у ентитетима, Брчко Дистрикту БиХ, међународним инструментима који се примјењују у БиХ у овој области и овим правилником.

7. ОЛАКШИЦЕ ЗА ИНТЕГРАЦИЈЕ

Према Закону о држављанству БиХ, избјеглице са признатим статусом остварују право на држављанство БиХ под олакшаним условима, односно ако у статусу избјеглице имају непрекидан боравак на територији БиХ у трајању од пет година прије подношења захтјева (олакшана натурализација). У том смислу, услови за стицање држављанства за особу са избјегличким статусом су: да је напунила 18 година живота; да јој није изречена мјера безбједности протјеривања странаца из земље или заштитна мјера удаљавања странца са територије БиХ од органа чији је легалитет успостављен Уставом и да је ова одлука још увијек на снази; да није осуђивана на издржавање казне за кривична дјела са предумишљајем на дуже од три године у периоду од осам година од подношења захтјева; да се против ње не води кривични поступак, осим ако се доказ о испуњавању овог услова не може разумно захтијевати, те да не представља пријетњу по безбједност БиХ.

Према Закону о држављанству, избјеглице са признатим статусом остварују право на држављанство БиХ под олакшаним условима (олакшана натурализација). У 2017. години држављанство БиХ добиле су 3 особе, а до дана писања овог извјештаја још 2 особе.

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2017. ГОДИНУ

Средства за остваривање права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом и чланова њихових породица обезбјеђују се из буџета Министарства и посебног потпројекта који Министарство за сваку буџетску годину потписује с УНХЦР-ом.

За 2017. годину укупан буџет Министарства за финансирање права особа којима је призната међународна заштита у БиХ износио је око 340.000,00 КМ, а коришћен је на име функционисања Избјегличко-прихватног центра „Салаковац“ Мостар, као и за потребе исхране, здравствене и социјалне заштите, превоза, прибављања личних докумената, образовања и др.

Министарство има добру сарадњу с УНХЦР-ом с којим годинама потписује потпројекат о суфинансирању рада Избјегличко-прихватног центра „Салаковац“ у Мостару. Министарство је у 2017. години обезбиједило и додатна средства у износу од 90.000,00 КМ у оквиру посебног потпројекта с УНХЦР-ом који се потписује за сваку буџетску годину.

У складу са донесеним подзаконским актима, Министарство исплаћује средства на име здравственог осигурања и социјалне заштите избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом. У 2017. години за остваривање права на здравствену и социјалну заштиту избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом исплаћено је укупно 133.576,61 КМ, од тога за здравствено осигурање 46.809,15 КМ, а за социјалну заштиту 86.767,46 КМ.

БЕСПЛАТНА ПРАВНА И ПСИХОСОЦИЈАЛНА ПОМОЋ

С циљем пружања психосоцијалне помоћи и бесплатне правне помоћи избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом, Министарство има потписане протоколе о сарадњи са невладиним удружењима:

- Босанскохерцеговачком иницијативом жена (БХИЖ) – пружање бесплатне психосоцијалне помоћи избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом,
- Удружењем Ваша права БиХ (ВПБиХ) – пружање бесплатне правне помоћи избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом,
- Фондацијом локалне демократије (ФЛД) – пружање бесплатне правне помоћи избјеглицама и странцима под супсидијарном заштитом.

Када је у питању остваривање припадајућих права избјеглица и странаца под супсидијарном заштитом у БиХ, може се рећи да се ради о готово савршено уређеној области, која је, и поред своје укупне политичке, уставноправне, административне и финансијске сложености, у потпуности организована и функционише.